

MANUELA NIȚĂ

GHEORGHE GHEORGHIU

Dreptul concurenței

MANUELA NIȚĂ

GHEORGHE GHEORGHIU

Dreptul concurenței

- curs universitar -

Ediția a III-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic

București

-2022-

Capitolul 1. Introducere		
	Secțiunea 1.1. Considerații generale privind concurența	
	1.1.1.	Semnificația concurenței
	1.1.2.	Definiția concurenței
	1.1.3.	Funcțiile concurenței
	1.1.4.	Aspecte istorice privind concurența
	Secțiunea 1.2. Dreptul concurenței – definiție, metodă și domeniu de reglementare	
	1.2.1.	Definiția dreptului concurenței
	1.2.2.	Metoda de reglementare
	1.2.3.	Domeniu de reglementare
	Secțiunea 1.3. Raportul juridic de concurență	
		§1. Subiecții raportului juridic de concurență
		§2. Obiectul raportului juridic de concurență
		§3. Cauza raportului juridic de concurență
	Secțiunea 1.4. Libertățile fundamentale ale dreptului concurenței	
	1.4.1.	Libera circulație a mărfurilor, capitalurilor, persoanelor și serviciilor
	1.4.2.	Libera concurență
	Secțiunea 1.5. Izvoarele dreptului concurenței	
	1.5.1.	Izvoare interne
	1.5.2.	Izvoare europene
	1.5.3.	Aplicarea concurență a dreptului european și intern al concurenței
	Secțiunea 1.6. Legătura între dreptul concurenței și alte ramuri de drept	

Capitolul I INTRODUCERE

Secțiunea 1.1. Considerații generale privind concurența

1.1.1. Semnificația concurenței

Pornind de la conceptul comun al noțiunii de concurență care semnifică o întrecere, o rivalitate într-un domeniu de activitate la care participă două sau mai multe persoane care urmăresc același avantaj sau același rezultat, putem spune că mediul concurențial, concurența în sine, se manifestă în orice domeniu. Ea este o componentă intrinsecă a laturii umane și este firesc să existe pentru că ea conduce la progres, autoperfecționare și chiar dacă ea nu are acest efect pozitiv, competiția interumană este omniprezentă. Ca atare, concurența nu este specifică doar activității comerciale, dar ea prezintă un interes deosebit pentru că dacă se desfășoară prin mijloace ilicite poate conduce la prejudicierea concurenților, a consumatorilor, cât și a pieței aferente.

Nu doar concurența comercială ilicită este sancționată de lege; orice întrecere, competiție în care o persoană încearcă să obțină un avantaj bazându-se pe mijloace ilegale este repudiată de lege.

În sens comun, concurența nu este specifică doar unei anumite perioade istorice. În sens specific, privind doar din punct de vedere al concurenței comerciale, ea este caracteristică doar economiei de piață, lipsind cu desăvârșire economiei centralizate.

În contextul schimbărilor intervenite după anul 1990, pentru a se institui cadrul juridic necesar desfășurării activităților economice bazate pe libera inițiativă și concurență, Constituția României prevede la art. 135 alin. (2) lit. a) că „*statul trebuie să asigure libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție*”.

Așa cum este reglementată concurența în dreptul intern pornind de la legea fundamentală, în dreptul european Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) reglementează concurența în titlul VII intitulat „Norme comune privind concurența, impozitarea și armonizarea legislativă”.

Pornind de la principiul libertății în comerț, în afaceri, specific economiei de piață, exercitarea concurenței licite constituie un drept a oricărei întreprinderi ce acționează pe piață. Legiuitorul intervine pentru a proteja concurența manifestată cu buna-credință și conformă cu legea, respectându-se concurenții existenți pe piață.

În literatura de specialitate¹ concurența este privită ca o confruntare între agenți economici² pentru câștigarea și conservarea clientelei, în scopul rentabilizării propriei activități.

---

¹ A se vedea, în acest sens, O. Căpățînă, *Noțiunea concurenței comerciale*, în Revista Dreptul nr. 1/1992, p. 31.

² Conform O.U.G. nr. 75/2010 ce modifică Legea nr. 21/1996 legea concurenței, orice referire din lege la noțiunea de „agent economic” se consideră a fi făcută la noțiunea de „întreprindere”.

Concurența desfășurată în limitele legii nu poate avea decât un efect benefic pe piață, pentru că scopul urmărit de întreprinderile concurente este obținerea unui profit cât mai mare ce nu poate fi realizat decât prin conservarea propriei clientele și câștigarea unui segment nou de cliență. Acest lucru conduce la progres, dezvoltare tehnologică și management eficient³.

Dobândirea unei poziții dominante pe piață nu exclude concurența, competiția dintre întreprinderi având un efect stimulator atât pentru cel aflat în poziția de a domina, urmărind menținerea acestei situații create, cât și pentru cel dominat ce dorește întărirea poziției sale pe piață.

Dincolo de aceste aspecte clasice de analiză, concurența trebuie privită și din perspectiva economiei digitale, pentru că aceasta, ca și piața, are valențe noi generate de schimbările economice globale. Evident, perioada pandemiei declanșate de virusul SARS-CoV-2 a determinat o regândire a întregului proces al afacerilor, iar digitalizarea se prezintă ca o soluție de salvare a întregii societăți. Tehnologiile digitate nu sunt o noutate, dar în sfera afacerilor digitalizarea a pătruns rapid și eficient, accentuându-se în această perioadă.

În România, la începutul anului 2020 a fost creată Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR)⁴ care preia în cadrul său mai multe structuri din Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor⁵, ce vor contribui la realizarea scopului și obiectivelor propuse la înființare⁶, în principal „de a încuraja instituțiile publice, dar și pe cele din mediul privat, să treacă la următorul nivel în asigurarea unor servicii rapide, sigure și eficiente, urmărind transformarea digitală a societății românești”⁷.

La nivel european, încă de la începutul anului (februarie) 2020, Comisia Europeană a arătat interesul său⁸ asupra acestei teme prin comunicatul „Shaping Europe’s digital future”⁹ fiind preocupată de realizarea la un nivel înalt a digitalizării în toate statele membre, apreciind că tehnologia funcționează pentru oameni și respectă valorile fundamentale ale UE. De asemenea, noua strategie digitală a Comisiei se bazează pe doi piloni principali intitulati White Paper on Artificial Intelligence¹⁰ and the European data strategy¹¹.

---

³ În literatura de specialitate se face distincție între noțiunea generică, economică și specifică a concurenței, în funcție de care se definește concurența ca fiind „confruntarea dintre agenții economici cu activități similare sau asemănătoare, exercitată în domeniile deschise pieței, pentru câștigarea și conservarea clientelei, în scopul rentabilizării propriei întreprinderi”. În acest sens, O. Căpățînă, *Dreptul concurenței comerciale. Concurența onestă*, Ed. Lumina Lex, București, 1992, pp. 82-86.

⁴ H.G. nr. 89/2020 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Digitalizarea României, publicată în M. Of. nr. 113 din 13 februarie 2020.

⁵ Ce a preluat fostul Minister al Comunicațiilor și Societății Informatizate.

⁶ Contribuie la transformarea digitală a economiei și societății românești; realizează guvernarea electronică la nivelul administrației publice din România, prin operaționalizarea standardizării și interoperabilității tehnice și semantice a sistemelor informatice în administrația publică centrală și implementarea principiilor Declarației ministeriale de la Tallinn privind guvernarea electronică din 2017; contribuie la îndeplinirea obiectivelor pentru România ale programelor de asistență financiară ale Uniunii Europene în domeniul său de competență.

⁷ A se vedea, în acest sens, o analiză amplă în M. Niță, *Digitization, the Key to Success for the Struggling Entrepreneur*, în Valahia University Law Study nr. 35/2020, pp. 53-61.

⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

⁹ Shaping Europe’s digital future, COM(2020) 67 final: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_3.pdf.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-european-strategy-data-19feb2020_en.pdf.

Preocupările Comisiei continuă cu privire la acest domeniu, adoptând o nouă strategie pentru IMM-uri¹² pentru o Europă durabilă și digitală.

Pilonul legislativ central l-a constituit până acum Directiva privind comerțul electronic, adoptată în anul 2000, dar la acest moment suntem în prezența unei piețe unice europene digitale care are alte cerințe și o altă dimensiune. Utilizatorii platformelor online și-au dat seama că ele deschid noi oportunități de afaceri, noi piețe, le facilitează tranzacțiile, dar în același timp, îi expune unor riscuri necunoscute până acum față de care nu au învățat să se protejeze fiind puși în situații noi (spre exemplu elemente de deontologie, de concurență sau posibilitatea de a intra pe piață).

1.1.2. Definiția concurenței

În considerarea precizărilor efectuate mai sus, apreciem că prin concurență înțelegem competiția dintre întreprinderi pe o piață relevantă în care se folosesc mijloacele permise de lege pentru acapararea pieței, câștigarea clientelei și obținerea unui profit.

1.1.3. Funcțiile concurenței

În accepțiunea modernă, concurența înseamnă un anumit tip de comportament al profesioniștilor-comercianți pe piață și un mod specific, de organizare a economiei de piață. Concurența este comerț și comerțul este concurență fără a fi un truism, doar că raporturile dintre ele, interferența lor, trebuie să aibă o scalare, o valorizare juridică. Dacă un comerț nu are conținut fără concurență, o concurență care nu echilibrează comerțul și nu aduce o civilizație comerțului, nu face decât să compromită comerțul care dă ordinea economică.

Concurența comercială este o chestiune de ordine publică, iar raportul cerere-ofertă nu poate fi lăsat la nivelul cererii naturaliste, primitive, necontrolate.

Pe de alta parte, abundența unor reglementări care restrâng concurența poate avea ca efect sufocarea comerțului, stoparea acestuia sau poate conduce la ineficiență, neproductivitate, lipsă de inovare, creșteri economice lente marcate de perioade de stagnare. Dinamizarea fenomenului de concurență are ca efect creșterea productivității, a competitivității la nivel național și internațional și, de asemenea, are implicații asupra bunelor practici de management, concurența fiind un mecanism care motivează societățile să-și îmbunătățească metodele manageriale.

Intervenția legiuitorului prin reglementări specifice, dar și a autorității de concurență, este extrem de delicată, ele trebuind să promoveze „un joc concurențial” sănătos, normal, care să contribuie la dezvoltarea pieței.

Există azi un tablou al cererii economice, acceptat de majoritatea autorilor. Aceste cerințe ale concurenței economice corespund unor cerințe ale pieței.

a) Ajustarea economică a cererii și a ofertei

Concurența patologică nu reprezintă altceva decât un dezechilibru între cerere și ofertă sau, altfel spus, înfățișări extrem de neconciliate cu sănătatea pieței. Într-un raport natural cerere-ofertă, o intervenție neinspirată a legiuitorului ar aduce artificialitate în acest raport,

¹² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-sme-strategy-march-2020_en.pdf.